

Natuuronderzoek Uiterwaarden Grevenbicht

Verkennd en aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en
regelgeving voor natuur

Definitief

Consortium Grensmaas

Sweco Nederland B.V.
Eindhoven, 21 april 2016

Verantwoording

Titel : Natuuronderzoek Uiterwaarden Grevenbicht

Subtitel : Verkennend en aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Projectnummer : 309565

Referentienummer : SWNL-0183037

Revisie : D1

Datum : 21 april 2016

Auteur(s) : G.R. Meijer MSc

E-mail adres : gijs.meijer@sweco.nl

Gecontroleerd door : ir. J.A. Ettema

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. S. Groot-Jebbink MSc MCD

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Sweco Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 88 811 66 00
F +31 30 310 04 14
www.sweco.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kader van het onderzoek	4
1.3	Grensmaasproject	5
1.4	Plangebied en ontwikkeling	6
1.4.1	Plangebied	6
1.4.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
2	Flora- en faunawet	8
2.1	Toetsingskader	8
2.2	Methode	9
2.2.1	Bronnenonderzoek	9
2.2.2	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	9
2.2.3	Analyse en toetsing van mogelijke effecten	9
2.2.4	Aanvullende onderzoeken	9
2.2.5	Overzichtstabel	10
2.3	Planten	11
2.4	Vogels	12
2.5	Vleermuizen	15
2.6	Overige zoogdieren	15
2.7	Amfibieën en Reptielen	16
2.8	Vissen	16
2.9	Ongewervelden	17
3	Natuurbeschermingswet	18
3.1	Toetsingskader	18
3.2	Inventarisatie	18
3.3	Analyse	18
4	Natuurbeleidskaders	20
4.1	Toetsingskader	20
4.2	Natuurnetwerk Nederland (Ecologische Hoofdstructuur)	20
4.3	Inventarisatie	21
4.4	Analyse en toetsing effecten	21
5	Conclusies	22
5.1	Flora- en faunawet	22
5.2	Natuurbeschermingswet	22
5.3	Natuurbeleidskaders	22

Bijlage 1: Overzichtstekening herinrichting Grensmaasprojectlocatie Grevenbicht

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Consortium Grensmaas is voornemens om projectlocatie Grevenbicht her in te richten. Om de gebiedsontwikkeling mogelijk te maken, is een wijziging in het bestaande bestemmingsplan noodzakelijk. In dat kader dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de actuele wet- en regelgeving voor natuur. De herinrichting van het gebied kan immers schadelijke effecten hebben op beschermde planten, dieren en gebieden. Projectlocatie Grevenbicht maakt deel uit van het Grensmaasproject. Het Grensmaasproject heeft tot doel om hoogwaterbescherming en natuurontwikkeling te realiseren in een gebied met een lengte van circa 40 kilometer langs de Grensmaas. Het project wordt gefinancierd met de winning van zand en grind en bestaat uit verschillende projectlocaties.

Figuur 1.1. Globale ligging van projectlocatie Grevenbicht (rood omcirkeld). Bron: bewerking Google Maps

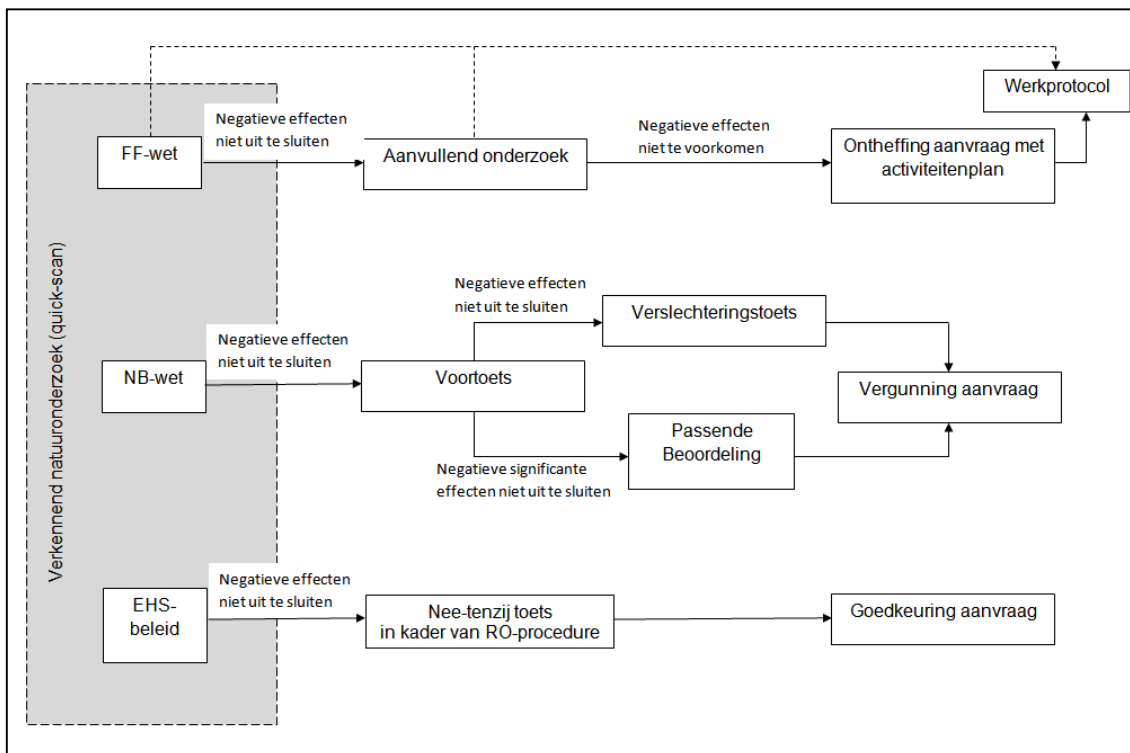
1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten;
- Flora- en faunawet: individuele soorten;
- Provinciaal beleid: POL 2014.

Onderhavig natuuronderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader

effectonderzoek en nadere procedures. In figuur 1.2 is aangegeven welke procedures mogelijk moeten worden doorlopen. Het verkennend natuuronderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten de navolgende stappen al dan niet worden doorlopen.

Figuur 1.2. Procedureschema wet- en regelgeving natuurbescherming

1.3 Grensmaasproject

Het Grensmaasproject behelst een vergaande (her)inrichting van de rivierbedding van de Grensmaas. Langs de rivier wordt de huidige stroomgeul aanzienlijk verruimd ten behoeve van hoogwaterbeveiliging en herstel van de natuurlijke dynamiek van de rivier. Over een lengte van ruim 40 kilometer zal op deze manier een nagenoeg aaneengesloten natuurgebied ontstaan met bossen, struwelen en grindeilanden waar vele planten- en diersoorten die uit Zuid-Limburg verdwenen zijn, zich weer kunnen vestigen.

De doelstellingen van het totale Grensmaasproject (hoogwaterbeveiliging, grootschalige natuurontwikkeling, grindwinning) worden in de eerste plaats gerealiseerd door middel van rivierverbreding. De volgende vier inrichtingsmaatregelen worden hierbij uitgevoerd:

- **Stroomgeulverbreding:** hiermee zal de rivier worden verbreed van enkele tientallen meters in de huidige situatie tot maximaal circa 700 meter in de toekomst. Daarbij worden de oevers 3-7 meter verlaagd. In de afgegraven zone kunnen in de toekomst grindbanken, eilanden en geulen ontstaan, elementen die horen bij een natuurlijke grindrivier.
- **Weerdverlaging:** aansluitend aan de stroomgeulverbreding wordt de weerd verlaagd door afgraving van de oever in een aflopend talud, waardoor een geleidelijke overgang van de diepe zone van stroomgeulverbreding naar de onvergraven natuur ontstaat. Afhankelijk van de breedte van de weerdverlaging varieert de helling van het talud van 1:10 tot 1:100.
- **Dekgrondberging:** Vrijkomende, onvermarktbaar grond wordt geborgen in een aantal diepere grindwinningen, de zogenaamde dekgrondbergingen.
- **Onvergraven natuur:** Op deze locaties vindt geen grondstoffenwinning plaats. Wel kunnen deze indien noodzakelijk, worden benut als locatie voor gronddepots, geluidsbeperkende voorzieningen of voor werkwegen.

1.4 Plangebied en ontwikkeling

1.4.1 Plangebied

Het plangebied betreft Grensmaasprojectlocatie Grevenbicht en ligt ten westen van de dorpskern van Grevenbicht (gemeente Sittard-Geleen, provincie Limburg). Het plangebied loopt vanaf het noorden van Grevenbicht tot aan Obbicht. Het plangebied wordt begrensd door de Maas aan de westzijde en aan de oostzijde door de Dijk en Batstraat in Grevenbicht en de Dijk in Obbicht. Het plangebied bestaat uit de oeverzone en uiterwaarden langs de Maas en agrarische percelen. Het zuidelijke deel van het plangebied is onder beheer van Natuurmonumenten. In dit gebied zijn twee uiterwaardenplassen aanwezig. De globale begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1.3. Foto impressies van het plangebied zijn te zien in figuur 1.4.

1.4.2 Voorgenomen ontwikkeling

Consortium Grensmaas is voornemens het plangebied her in te richten. Er zijn werkzaamheden voorzien waarbij de stroomgeul van de Maas wordt verbreed en weerdverlaging en maaiveldverhoging plaats zal vinden. In dit gebied is ook een tijdelijke werkweg voorzien. De ingrepen zijn voorzien in relatief smalle stroken langs de Maasoever. Om de ingrepen mogelijk te maken wordt vegetatie verwijderd, grond ontgraven en de westelijke oevers van de uiterwaardenplas deels herdeprofileerd. De overige delen worden niet vergraven. In bijlage 1 is de overzichtstekening met de voorgenomen ingrepen in het plangebied toegevoegd.

Figuur 1.3: Luchtfoto met globale begrenzing plangebied (rood omljnd). Bron: bewerking van Google Maps

*Oeverzone Maas, noordelijk deel plangebied
(maart 2015)*

*Oeverzone Maas, zuidelijk deel plangebied
(maart 2015)*

Uiterwaardenplas (maart 2015)

*Oeverzone in zuidelijk deel en wilgenopslag langs
uiterwaardenplas (juni 2015)*

Verdroogde uiterwaardenplas (juni 2015)

*Ruigte en wildenopslag in zuidelijk deel plangebied
(juni 2015)*

Figuur 1.4: Foto impressies van het plangebied. Grontmij 2015

2 Flora- en faunawet

2.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten planten en dieren in ons land. De beschermde soorten zijn op grond van het Vrijstellingenbesluit onderverdeeld in verschillende beschermingscategorieën, de zogeheten 'tabel 1-soorten', 'tabel 2-soorten' en 'tabel 3-soorten'. Vogels zijn niet in deze categorieën ingedeeld.

De toetsing in het kader van de Flora- en faunawet vindt plaats aan de hand van de volgende in het kader van ruimtelijke ontwikkeling relevante verbodsbepalingen:

- Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De zwaarte van toetsing is afgestemd op de gunstige staat van instandhouding van soorten. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in de volgende groepen met een eigen toetsingsregime:

- Algemene soorten (tabel 1-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden;

- Overige soorten (tabel 2-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, indien wordt gewerkt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien dit niet het geval is dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort);

- Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3-soorten)

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake dient te zijn van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Vogels zijn niet ingedeeld in bovengenoemde categorieën. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het is daarom bijvoorbeeld verboden nestelende en/of broedende vogels te verstoren, eieren te rapen of nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen te vernietigen. Uitgangspunt hierbij is dat nesten van vogels alleen beschermd zijn indien deze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Voor een aantal vogelsoorten (genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EZ) die jaarlijks van het zelfde nest gebruik maken of geen eigen nest kunnen bouwen geldt een uitzondering. Nesten van deze

soorten (categorie 1-4 soorten) worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaats in de zin van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, mits niet permanent verlaten. Voor categorie 5 soorten geldt jaarronde bescherming van nesten alleen indien sprake is van zwaarwegende ecologische redenen.

Om te voorkomen dat nestelende en/of broedende vogels verstoord worden, dienen versturende werkzaamheden altijd zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd en dient gecontroleerd te worden of mogelijk jaarrond beschermde nesten worden aangetast door de werkzaamheden. Het beschermingsregime voor vogels komt overeen met dat van tabel 3-soorten. Ontheffing voor vogels met jaarrond beschermde nesten kan slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een in de wet genoemd belang. Dit betreft voor vogels alleen belangen die te maken hebben met openbare veiligheid, luchtvaartveiligheid, onderzoek en volksgezondheid (geen ruimtelijke ontwikkelingen).

2.2 Methode

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling. Daarnaast zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen, beschermde planten en de steenuil.

2.2.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3 Ff-wet) in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- *Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD);*
- *Gegevens vanuit Natuurmonumenten;*
- *Landelijke verspreidingsatlassen;*
- *Regionale verspreidingsatlassen;*
- *telmee.nl;*
- *website provincie Limburg.*

2.2.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling samen met het bronnenonderzoek brengt de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Op 17 maart 2015 heeft een verkennend veldbezoek plaatsgevonden door een deskundige ecooloog van Grontmij.

2.2.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Vervolgens is bepaald of soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in kader van Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

2.2.4 Aanvullende onderzoeken

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen, steenuil en zwaarder beschermde planten. Voor deze soorten/soortgroepen is daarom aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hieronder zijn de gehanteerde onderzoeksmethodes beschreven.

Steenuil

Voor het vaststellen van territoria van steenuilen, is gewerkt conform de soortenstandaard van de steenuil (RVO, versie december 2014) en is de gestandaardiseerde methodiek van STONE (Steenuil Overleg Nederland) gehanteerd. Op drie avonden met geschikte weersomstandigheden zijn playbackmomenten toegepast met een onderlinge afstand van minstens 250 meter. Met playbacks worden vogelgeluiden afgespeeld om een territoriale roep van de steenuil uit te lokken en een indicatie te krijgen van de aanwezigheid van een paar of een individu. Steenuilen roepen intensief in de periode rond schemering van half februari tot half april. De afwezigheid van broedende steenuilen is aangetoond, als tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van 15 februari tot en met 15 april, geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Beschermde planten

Uit de habitatgeschiktheidsbeoordeling is gebleken dat het plangebied in potentie geschikt is voor de zwaarder beschermde plantensoorten rapunzelklokje, ruig klokje, gulden sleutelbloem, veldsalie en wilde marjolein. Om aan- of afwezigheid te bepalen zijn twee veldbezoeken afgelegd tijdens de bloeiperiodes van deze soorten. Hierbij is ook gelet op overige beschermde plantensoorten.

Vleermuizen

Tijdens de habitatgeschiktheidsbeoordeling op 17 maart, is het plangebied geïnventariseerd op aanwezigheid van boomholtes, welke op 27 mei zijn geïnspecteerd met een boomcamera (endoscopisch onderzoek). Middels endoscopisch onderzoek is aangetoond dat er geen geschikte vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied. Uit de habitatgeschiktheidsbeoordeling is gebleken dat in het plangebied wel mogelijk (essentiële) vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn en dat het terrein waarschijnlijk een functie heeft als foerageergebied. Op basis van bekende verspreidingsgegevens kunnen de volgende soorten worden verwacht: gewone- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Op basis van de functies die het plangebied kan hebben voor vleermuizen (foerageergebied, vliegroutes) en de te verwachten soorten, is conform het vigerende vleermuisprotocol (versie 2013) de onderzoeksinspanning bepaald. Op 3 avonden/nachten zijn door ter zake kundige ecologen, vleermuizen geïnventariseerd, verdeeld over de maanden juli, augustus en september 2015. In de planning is hierbij rekening gehouden met de weersomstandigheden. De inventarisatie is uitgevoerd met een heterodyne batdetector, voorzien van time expansion (type: Petterson D240x) en opname apparatuur. Voor een nadere analyse van de geluidsopnames is gebruikt gemaakt van het softwareprogramma Batsound 4.

2.2.5 Overzichtstabel

In totaal zijn 9 veldbezoeken afgelegd. In onderstaande tabel is het overzicht van de verschillende veldbezoeken weergegeven.

Tabel 2.1 Bezoekdatums, doel(soort), moment en weersomstandigheden veldbezoeken.

Datum	Doel(soort)	Moment onderzoek	Weersomstandigheden
17-03-2015	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	Middag	17°C, droog, onbewolkt, 2 Bft
01-04-2015	Steenuil	Avond	4°C, droog, bewolkt, 4 Bft
03-04-2015	Steenuil	Avond	2°C, droog, bewolkt, 2 Bft
15-04-2015	Steenuil	Avond	12°C, droog, onbewolkt, 3 Bft
22-05-2015	Flora	Middag	20°C, droog, half bewolkt, 2 Bft
27-05-2015	Endoscopisch onderzoek boomholtes	Middag	18°C, droog, half bewolkt, 2 Bft
10-06-2015	Flora	Middag	22°C, droog, onbewolkt, 3 Bft
09-07-2015	Vleermuizen	Avond	18°C, droog, half bewolkt, 3 Bft
27-08-2015	Vleermuizen	Avond	18°C, droog, half bewolkt, 2 Bft
29-09-2015	Vleermuizen	Avond	10°C, droog, onbewolkt, 3 Bft

2.3 Planten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Het plangebied is op te delen in twee gebieden; het noordelijke agrarische gebied en het zuidelijk gebied dat in beheer is door Natuurmonumenten. Het noordelijke deel bestaat voornamelijk uit akkers en een steile Maasoever met oevervegetatie, ruigte en verspreid staande wilgen. Dit deel is gelet op het intensieve agrarische karakter floristisch gezien niet interessant.

Het zuidelijk deel dat in beheer is door Natuurmonumenten (Maasvallei Elba) heeft een meer natuurlijk karakter. Het gebied wordt begraasd door paarden en runderen. Het gebied bestaat grotendeels uit rivier begeleidend grasland en ruigte. In het gebied zijn twee plassen aanwezig die omringd worden door wilgen. Deze plassen drogen tijdens laagwater grotendeels op. Hierdoor is praktisch geen onderwatervegetatie en weinig oevervegetatie aanwezig.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de zwaarder beschermde gele helmblom, gulden sleutelbloem, veldsalie, prachtklokje, rapunzelklokje, ruig klokje, steenbreekvaren, tongvaren en wilde marjolein (allen tabel 2 Ffwet) voorkomen in de omgeving van het plangebied. Gele helmblom, prachtklokje, steenbreekvaren en tongvaren groeien (voornamelijk) op muren, in het plangebied is echter geen geschikt habitat aanwezig voor deze soorten. Het plangebied biedt gelet op de aanwezig biotopen geschikte standplaatsen voor gulden sleutelbloem, veldsalie, ruig klokje, rapunzelklokje en wilde marjolein. Om aan- of afwezigheid van deze soorten aan te tonen, is aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Tijdens gerichte inventarisaties zijn op de kruin van de zomerdijk in 'Maasvallei Elba' zwaarder beschermde soorten aangetroffen. Het gaat om vele groeiplaatsen van wilde marjolein (zie figuur 2.1) en één groeiplaats van ruig klokje. Vanwege de grote hoeveelheid was het niet mogelijk om het aantal groeiplaatsen en exemplaren van wilde marjolein te tellen. Naar schatting gaat het om enkele duizenden groeiplaatsen en tienduizenden exemplaren. De grootste concentraties van groeiplaatsen zijn weergegeven in figuur 2.2. Naast eigen waarnemingen, blijkt uit de NDFF gegevens dat ook enkele exemplaren van veldsalie aanwezig zijn in de oostzijde van het plangebied. Daarnaast zijn net buiten het plangebied op de winterdijktaluds enkele groeiplaatsen van rapunzelklokje en veldsalie aangetroffen. Naast deze tabel 2-soorten zijn tijdens de veldbezoeken ook diverse groeiplaatsen van de algemeen beschermde grote kaardenbol (tabel 1-soort) aangetroffen.

Figuur 2.1: Wilde marjolein in het plangebied

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

In het plangebied zijn groeiplaatsen van wilde marjolein, ruig klokje en veldsalie aanwezig, allen soorten uit tabel 2 van de Flora- en faunawet. De groeiplaatsen van wilde marjolein en ruig klokje bevinden zich in het gebied dat vergraven zal worden (stroomgeulverbreding en weerdverlaging) en zullen dus vernietigd worden. De groeiplaatsen van veldsalie bevinden zich in het deel van het plangebied waar geen werkzaamheden zijn voorzien, deze groeiplaatsen zullen ongemoeid gelaten worden. Groeiplaatsen van rapunzelklokje bevinden zich buiten het plangebied en zullen ook niet aangetast worden.

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Gelet op de aard van de werkzaamheden kan voor onderhavig project in principe aansluiting gevonden worden met de Gedragscode Flora- en faunawet van de FODI. In deze gedragscode staan mitigerende maatregelen beschreven waardoor effecten tot een minimum beperkt kunnen worden. Dit houdt in dat groeiplaatsen in eerste instantie moeten worden ontzien. Indien dit niet mogelijk is worden de groeiplaatsen gemarkeerd, uitgestoken en direct verplaatst naar geschikt habitat in de directe omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Deze maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol en uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige ecoloog. Voor de enkele groeiplaats van ruig klokje kan deze werkwijze toegepast worden. Echter, gezien de grote hoeveelheid van wilde marjolein is het verplanten van alle exemplaren niet realistisch. Voor wilde marjolein is het praktisch niet haalbaar om te werken worden conform een ministerieel goedgekeurde gedragscode.

Indien niet gewerkt kan worden conform een goedgekeurde gedragscode, geldt dat ontheffing aangevraagd te worden voor verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet. Voor tabel 2-soorten als wilde marjolein geldt een zogenaamde lichte toets, waarbij alleen aangetoond dient te worden dat er geen sprake is van aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Wilde marjolein komt vrij algemeen voor de regio (o.a. NDFF, FLORON). Er zijn maatregelen te treffen om de gunstige staat van instandhouding van de soort te waarborgen. Zo kunnen van planten binnen het te vergraven gebied zaad geoogst en na afronding van de werkzaamheden weer ingezaaid worden. Na afronding van de werkzaamheden, zal het gebied weer geschikte standplaatsen bieden voor wilde marjolein. Deze soort koloniseert eenvoudig nieuwe gebieden langs de Maas en kan zich betrekkelijk snel over grote afstanden verspreiden. Ze blijken niet perse bronpopulaties in de nabije omgeving nodig te hebben, of een dichtbezaaide zaadbank (*Peters & Kurstjens, 2011*¹). Met de voorgestelde zaaiwijze zal een degelijke basis voor verdere verspreiding/uitbreiding ontstaan en blijft de gunstige staat van instandhouding van de soort gewaarborgd. Voor Grensmaasprojectlocatie Koeweide-Visserweert is voor een vergelijkbare werkwijze (zaad winnen en uitzaaien) reeds een ontheffing verleend ten aanzien van wilde marjolein (kenmerk ontheffing FF/75C/2014/0137).

Met de voorgestelde maatregelen, realisatie van nieuw geschikt habitat na afronding van de werkzaamheden zal geen sprake zijn van aantasting van de gunstige staat van instandhouding. Daarnaast is voldoende alternatief leefgebied in de (directe) omgeving aanwezig en heeft wilde marjolein een wijde verspreiding in de regio. Op basis hiervan en gelet op een reeds eerder verleende ontheffing, waarvoor bij de aanvraag dezelfde argumentatie is gebruikt, wordt een ontheffing op voorhand verleenbaar geacht. Het bestemmingsplan is hiermee uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet voor wat betreft de soortgroep vaatplanten.

Voor de plantensoorten zoals grote kaardenbol (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient de zorgplicht in artikel 2, lid 1 en lid 2 van de Flora- en faunawet in acht te worden genomen. Hieraan kan invulling worden gegeven door groeiplaatsen waar geen werkzaamheden plaatsvinden zo veel mogelijk te ontzien van verstoring.

2.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat diverse categorie 1-4 vogelsoorten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied. Het gaat om de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

¹ Peters, B. & G. Kurstjens (2011). De ontwikkeling van stroomdalflora langs de Maas. NHGL (4)

Vanuit de bestaande gegevens zijn geen jaarrond beschermde nesten van categorie 1-4 vogelsoorten bekend uit het plangebied. Tijdens de veldbezoeken zijn ook geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen in het plangebied. Net buiten het plangebied is een roekenkolonie en een nestpaal van de ooievaar aanwezig (zie figuur 2.2). Tijdens meerdere veldbezoeken zijn tevens overvliegende buizerds gespot, deze vertoonden echter geen binding met het plangebied. Gelet op de aanwezige biotopen en de ligging van het plangebied zouden categorie 1-4 soorten als buizerd, boomvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, ooievaar en de roek (incidenteel) kunnen foerageren in het plangebied.

Steenuilen hebben relatief kleine territoria, waar ze jaarrond verblijven. Het activiteitsgebied rond de nestplaats is slechts enkele honderden meters (bron: soortenstandaard steenuil). Vanwege het relatief kleine leefgebied, kan aantasting van foerageergebied al relatief snel gevolgen hebben voor de functionaliteit van de vaste rust- en/of verblijfplaats. Om inzicht te verkrijgen in de verspreiding van de soort in het plangebied en de directe omgeving is daarom aanvullend onderzoek verricht (zie 2.2.4 voor onderzoeksmethode). Tijdens het soortgerichte steenuilonderzoek zijn op twee plaatsen reacties verkregen in de vorm van een territoriale roepen van mannetjes (zie afbeelding 2.2). Op basis van deze reacties wordt geconcludeerd dat sprake is van twee territoria in de omgeving van het plangebied.

Figuur 2.2: Globale locaties groeiplaatsen wilde marjolein (paarse cirkel), ruig klokje (gele ster) roekenkolonie (gele cirkel), nestpaal ooievaar (blauwe cirkel) en roepende steenuilen (witte sterren) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd). Bron: bewerking van Google Maps

Overige vogelsoorten

Onder overige vogelsoorten worden soorten verstaan die buiten categorie 1-4 vallen. Nesten van vogels van categorie 5 hebben alleen een jaarronde bescherming als daar zwaarwegende ecologische redenen voor zijn. Uit bestaande gegevens blijken diverse categorie 5 soorten te zijn waargenomen in het plangebied. Het gaat onder meer over de oeverzwaluw, boerenzwaluw, ijsvogel, grote bonte specht, groene specht, zwarte kraai, ekster en koolmees. Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn enkele spechtengaten aangetroffen in oudere wilgen langs de zuidelijke plas. Deze gaten bevinden zich buiten het gebied wat vergraven wordt. In de Maasoeveren zijn geen nesten van oeverzwaluw of ijsvogel aangetroffen. Wel is bekend dat oeverzwaluwen en ijsvogels nestlocaties hebben in de omgeving van het plangebied. Het plangebied biedt in de vorm van agrarische percelen, ruigte, grasland, oevers, struiken en bomen vele nestlocaties voor overige vogelsoorten.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Categorie 1-4 vogelsoorten

Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in het plangebied is op basis van het verkennend veldbezoek uitgesloten. Mogelijk heeft het plangebied wel een beperkte functie als foerageergebied voor categorie 1-4 soorten zoals buizerd, boomvalk, sperwer, kerkuil, ooievaar en roek. Voor deze soorten geldt echter dat een essentiële functie op voorhand kan worden uitgesloten; ze hebben een relatief groot leefgebied en er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving. Daarnaast zijn ingrepen voorzien in een relatief smalle strook langs de Maas, het overgrote deel van het plangebied zal ongemoeid gelaten worden en blijft daarmee geschikt als foerageergebied. Steenuilen hebben relatief kleine leefgebieden. Buiten het plangebied zijn twee territoria van de soort aanwezig. Deze territoria liggen echter op aanzienlijke afstand van het gebied waar ingrepen zijn voorzien. Essentiële onderdelen van de leefgebieden van deze steenuilen bevinden zich buiten het plangebied in de vorm van kleinschalige elementen zoals dierweiden, bosschages en graslanden. Het plangebied heeft geen functie als essentieel leefgebied van de soort.

Categorie 5 vogelsoorten

Nesten van vogels van categorie 5 hebben alleen een jaarronde bescherming als daar zwaarwegende ecologische redenen voor zijn. Er zijn geen in gebruik zijnde nesten van categorie 5 soorten aangetroffen in het gebied dat vergraven wordt. Nesten worden dus niet aangetast. Daarnaast geldt dat voor soorten die bekend zijn uit het gebied, voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig in de (directe) omgeving van het plangebied, waardoor jaarronde bescherming niet van toepassing is.

Overige vogelsoorten

Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Bij de uitvoering van werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus, maar kan, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet verstoord worden.

Om verstoring van broedende vogels op voorhand uit te sluiten wordt aanbevolen om werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren, zodat effecten op voorhand uitgesloten kunnen worden. Indien niet mogelijk, dan strekt de aanbeveling om opgaande vegetatie buiten het broedseizoen te verwijderen en grondwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of aan te laten vallen. Eventueel kunnen aanvullende maatregelen getroffen worden, zoals het dagelijks betreden van het gebied, frezen of slepen, het inzetten van visuele middelen (vlaggen, linten, vliegers, vogelverschrikkers, ballonnen, flitsmolens, reflecterende bakenkaarten) en akoestische middelen (kleppermolentjes, rammelblikjes, ratels) of een combinatie van beide (zoemlint, ritsselfolie). Op deze manier kan worden voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt en zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. Indien tijdens het broedseizoen werkzaamheden uitgevoerd moeten worden in broedbiotoop, wordt geadviseerd het werkgebied te laten controleren door een ter zake kundige ecooloog.

Conclusie

Wat betreft categorie 1-4 vogelsoorten wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen vanuit de Flora- en faunawet door de voorgenomen ontwikkeling. Voor soorten van categorie 5 is jaarronde bescherming niet van toepassing vanwege aanwezigheid van voldoende alternatieve nestlocaties. Er zijn voor wat betreft de soortgroep vogels geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling, het bestemmingsplan is uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet. Wel dient in de uitvoeringsfase rekening gehouden te worden met aanwezigheid van overige broedende vogels tijdens het broedseizoen.

2.5 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de gewone en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis in het verleden zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3 Ffwet).

In eerste instantie is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen. Hierbij zijn tijdens het eerste verkennende veldbezoek in enkele bomen holtes aangetroffen die mogelijk geschikt zouden kunnen zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats van vleermuizen. Uit nadere inspectie middels endoscopisch onderzoek (boomcamera) bleken deze holtes echter niet geschikt te zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen. De holtes waren te oppervlakkig om functioneel te kunnen zijn voor vleermuizen. Spechtengaten zijn alleen aangetroffen in omgevallen bomen, deze holtes zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van bomenrijen en de Maasoevers. Vleermuizen kunnen deze lijnvormige elementen gebruiken ter oriëntatie in het landschap en deze vliegroutes kunnen een belangrijke verbinding zijn tussen hun verblijfplaatsen en foerageergebied. Gelet op de aanwezige biotopen, is het plangebied geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen.

Tijdens het aanvullende vleermuisonderzoek zijn op alle drie de avonden enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en op twee avonden één foeragerende laatvlieger waargenomen. De gewone dwergvleermuizen foerageerde met name boven de (sterk verdroogde) plassen en langs de bomen. Langs lijnvormige elementen zijn geen vliegroutes vastgesteld.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het endoscopisch onderzoek is uitgesloten dat vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied. Uit het aanvullende vleermuisonderzoek is gebleken dat het plangebied in beperkte mate gebruikt wordt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Foerageergebied is alleen beschermd indien dit essentieel is voor het behoud van de functionaliteit van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Het aantal foeragerende vleermuizen is gering en in de directe omgeving zijn voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig. Aangezien er ruim voldoende alternatief foerageergebied in de (directe) omgeving aanwezig is, geldt dat geen sprake is van aantasting van essentieel foerageergebied. Tevens zijn geen vliegroutes vastgesteld tijdens het vleermuisonderzoek.

Er is derhalve geen sprake van het overtreden van verbodsbepalingen vanuit de Flora- en faunawet door de voorgenomen ontwikkeling. Er zijn voor wat betreft de soortgroep vleermuizen dan ook geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling. Het bestemmingsplan is uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

2.6 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In de omgeving komen de zwaarder beschermde eekhoorn, steenmarter (beide tabel 2 Ffwet) en bever (tabel 3 Ffwet) voor. Uit gedetailleerde gegevens uit de NDFF blijkt dat de waarnemingen van de bever zich beperken tot knaagsporen langs de Maasoever en op bomen langs de plassen na een hoogwaterperiode. Er zijn geen bekende waarnemingen van de eekhoorn of steenmarter uit het plangebied. Wel zijn diverse algemeen beschermde zoogdieren waargenomen in het plangebied, het gaat om konijn, haas, vos, hermelijn, wezel en egel.

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn enkele oudere knaagsporen, maar geen verse beversporen aangetroffen. Tevens zijn geen burchten aanwezig in het plangebied of de directe omgeving. Er zijn geen eekhoornnesten of sporen van deze soort aangetroffen. De steenmarter zou kunnen foerageren in het plangebied, er zijn echter geen mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen voor deze soort.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van de bestaande gegevens en de veldbezoeken wordt uitgesloten dat er vaste rust- en/of verblijfplaatsen van zwaarder beschermde zoogdieren aanwezig zijn in het plangebied. Het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied voor de bever en mogelijk ook voor de steenmarter. Voor beide soorten is echter ruim voldoende en geschikt foerageergebied aanwezig in de omgeving van het plangebied. Het plangebied zelf betreft geen foerageergebied dat essentieel is voor het behoud van de functionaliteit van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Met de voorgenomen ontwikkeling worden wat betreft de soortgroep grondgebonden zoogdieren geen verbodsbepalingen vanuit de Flora- en faunawet overtreden. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk, het bestemmingsplan is wat betreft de soortgroep overige zoogdieren uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

2.7 Amfibieën en Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de zwaarder beschermde Alpenwatersalamander, levend-barende hagedis en hazelworm voorkomen in omgeving van het plangebied. Uit gedetailleerde verspreidingsgegevens blijkt echter dat er geen zwaarder beschermde amfibieën en reptielen bekend zijn uit het plangebied of de directe omgeving. In de omgeving van het plangebied beperken waarnemingen van deze soorten zich tot het oosten van het Julianakanaal. Het plangebied biedt ook geen optimaal habitat voor reptielen en de Alpenwatersalamander.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van recente, gedetailleerde verspreidingsgegevens en habitatseisen van bovengenoemde soorten, aanwezige biotopen en de ligging van het plangebied, is aanwezigheid van de zwaarder beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied uit te sluiten. Effecten zijn dan ook uitgesloten. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk. Het bestemmingsplan is wat betreft de soortgroep amfibieën en reptielen uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

2.8 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit bestaande gegevens blijkt dat de zwaarder beschermde vissoorten kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad voorkomen in de omgeving van het plangebied. Oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van de Maasoevers en de twee uiterwaardenplassen. De oevers van de Maas zijn door de aanwezigheid van (stort)stenen langs de oevers, geschikt als leefgebied voor de rivierdonderpad. Bekend is dat de rivierdonderpad voorkomt in de Grensmaas. Gelet op de aanwezigheid van geschikt habitat, is het aannemelijk dat de stenige Maasoevers in het plangebied een functioneel leefgebied voor de rivierdonderpad vormen. De zuidelijke uiterwaardenplas is geheel droog komen te staan en daarmee ongeschikt voor vissen. De noordelijke plas is grotendeels droog komen te staan. Tijdens het bevissen van het restant van deze plas zijn geen zwaarder beschermde vissen aangetroffen.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

De aanwezigheid van zwaarder beschermde vissen in de uiterwaardenplassen is op basis van aanvullend visonderzoek uitgesloten. De rivierdonderpad (tabel 2 Ffwet) wordt verwacht tussen de stortstenen langs de Maasoever. De oeverzone is niet bevestigd, maar op basis van verspreidingsgegevens van deze soort en het geschikte habitat, is het in voldoende mate aannemelijk dat de rivierdonderpad zich ophoudt tussen de stortstenen in de oeverzone van de Maas (zie figuur 2.1).

Door het vergraven van de oevers kan de rivierdonderpad verstoord, verwond en gedood worden en gaat mogelijk een klein deel van het leefgebied van deze beschermde vissoort verloren. De gunstige staat van instandhouding is niet in het geding, in de directe omgeving is voldoende alternatief leefgebied voorhanden. Voor deze tabel 2 soort geldt dat er kan gewerkt worden conform de Gedragscode Flora- en faunawet FODI, waarbij de noodzakelijke mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden. Deze maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

Indien niet gewerkt kan worden conform een goedgekeurde gedragscode dient ontheffing aangevraagd te worden voor verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor Tabel 2-soorten als de rivierdonderpad geldt een zogenaamde lichte toets, waarbij alleen aangetoond dient te worden dat er geen sprake is van aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Gezien het feit dat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig is en behouden blijft in de (directe) omgeving en de wijde verspreiding van de soort in de regio, is er geen sprake van aantasting van de gunstige staat van instandhouding. Daarnaast kunnen mitigerende maatregelen genomen worden om verstoring van de soort te beperken. Hierdoor wordt een ontheffing op voorhand verleenbaar geacht. Het bestemmingsplan is hiermee uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet voor wat betreft de soortgroep vissen.

2.9 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van zwaarders beschermde ongewervelden uit de omgeving van het plangebied. Op basis van de aangetroffen biotopen komen alleen algemeen voorkomende ongewervelden voor.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Het voorkomen van zwaarders beschermde ongewervelden is, en effecten op deze soorten zijn uitgesloten. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3 Natuurbeschermingswet

3.1 Toetsingskader

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en Beschermde natuurmonumenten in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.

Voor Natura 2000-gebieden geldt een toetsing in het kader van artikel 19. In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig).
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Verslechteringsstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel.
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringsstoets niet worden uitgesloten.
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, is in ieder geval een vergunning noodzakelijk. Voor Beschermde Natuurmonumenten geldt een lichtere toetsing conform artikel 16. Voor deze gebieden is het uitvoeren van een Passende beoordeling niet noodzakelijk. Op deze gebieden is conform artikel 65 wel externe werking van toepassing. Het bevoegd gezag bepaalt of een vergunning al dan niet nodig is.

3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ. Het plangebied ligt gedeeltelijk in het Natura 2000-gebied 'Grensmaas' (zie figuur 3.1).

3.3 Analyse

Het Grensmaasproject heeft tot doel hoogwaterbescherming, grootschalige natuurontwikkeling en ecologisch herstel van de rivier te realiseren in een gebied met een lengte van circa 40 kilometer langs de Grensmaas. Het project wordt gefinancierd met de winning van zand en grind. Deze drie doelstellingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en hebben geleid tot een integraal en samenhangend geheel van maatregelen. De werkzaamheden in het plan-gebied maakt integraal onderdeel uit van het Grensmaasproject en vormt aldus een belangrijke bijdrage aan de projectdoelstellingen.

In 2005 is de Uitvoeringsovereenkomst getekend met de provincie en de toenmalige ministeries van Verkeer en Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ten aanzien van de inrichting van het Grensmaasproject is besloten dat een aanpassing van het bestaande ontwerp uit de nadere overeenkomst van 2005 noodzakelijk was, dit om na uitvoering alsnog te kunnen voldoen aan het gewenste streefbeeld. Dit aangepaste herontwerp is overeengekomen met de

Convenantpartners (Ministerie van Infrastructuur & Milieu, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en Provincie Limburg) en vastgelegd in het 'Bestuursakkoord waterveiligheid Maas' en de daaruit volgende 'Nadere Overeenkomst inzake Grensmaasproject' (door de betrokkenen ondertekend in december 2011). In deze Nadere Overeenkomst is aangegeven dat het herontwerp een positief effect heeft op de natuurdoelstelling voor het Grensmaasproject. Dit is onderschreven door het voormalig Ministerie van ELI middels het ondertekenen van de Nadere Overeenkomst.

Met het Grensmaasproject wordt ongeveer duizend hectare natuur gerealiseerd in het Maasdal tussen Maastricht en Roosteren. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gaan deze nieuwe natuur beheren. Doordat ook België volop werk maakt van een natuurlijke Maas ontstaat er straks een aaneengesloten en grensoverschrijdend Maaspark van ruim 2000 hectare. Benadrukt wordt dat het Grensmaasproject invulling geeft aan de realisatie en doelen van het Natura-2000 gebied Grensmaas. In dat licht is er geen noodzaak voor een verdere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Figuur 3.1: Ligging van Natura 2000-gebied Grensmaas (gele arcering) in (de omgeving van) het plangebied. Bron: www.synbiosys.alterra.nl

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd, bestaat uit:

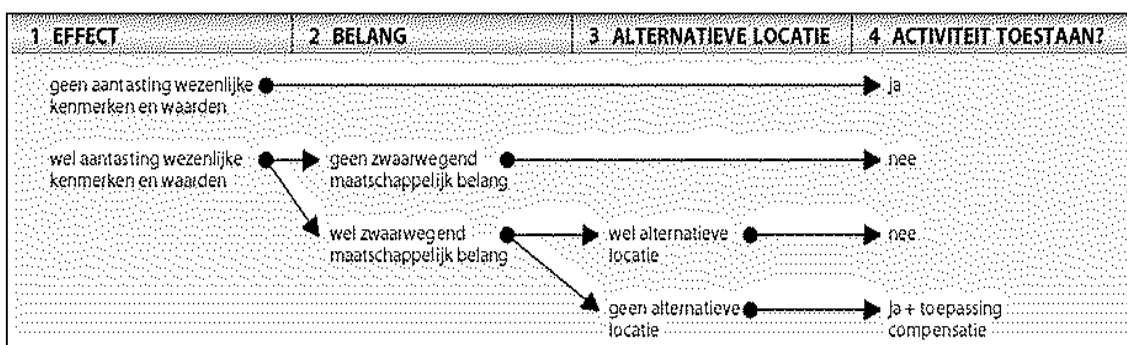
- Provinciaal beleid
 - Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL)

4.2 Natuurnetwerk Nederland (Ecologische Hoofdstructuur)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voormalig Ecologische Hoofdstructuur (EHS), heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN voor de provincie Limburg is vastgelegd in het POL 2014. In het provinciaal natuurbeleid (POL 2014) zijn drie groene natuurzones te onderscheiden, de goudgroene-, zilvergroene- en bronsgroene natuurzones. De goudgroene natuurzones betreffen de parels onder de Limburgse natuurgebieden, de zilvergroene zones is natuur met een minder hoge concentratie aan natuurwaarde. De bronsgroene zijn landschapszones die ten aanzien van natuur en landschap de meest waardevolle cultuurlandschappen zijn waarbij natuur, landschap sterk gemengd met landbouw en andere functies voorkomen.

De goud- en zilvergroene natuurzone vormen de voormalige Ecologische Hoofdstructuur en hiervoor geldt het landelijk beschermingsregime van het 'nee, tenzij'-principe. Ten aanzien van de bronsgroene natuurzones geldt het ja, mits-principe. De huidige wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet worden aangetast. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de NNN uitkomst bieden om projecten in de NNN te realiseren.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het onderzoeksgebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Limburg is het toetsen aan een externe werking op het NNN niet van toepassing. Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het onderzoeksgebied.

Figuur 4.1: Schema: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel

4.3 Inventarisatie

Het plangebied is onderdeel van de goudgroene natuurzone (zie figuur 4.2). Uit het natuurbeheerplan van de provincie Limburg blijkt dat de natuurbeheertypen van goudgroenezone in het plangebied bestaat uit 'N00.01 Nog om te vormen naar natuur' en 'N01.03 Rivier- en moeraslandschap' (zie figuur 4.3). Uit de ambitiekaart van het natuurbeheerplan blijkt dat sprake is van de volgende ambities van de goudgroene natuurzone in het plangebied: 'Areaaluitbreiding natuur (C/Cf)', 'Areaaluitbreiding natuur, te vergraven in Grensmaas (Cg)' en Areaaluitbreiding natuur, stroomgeulverbreding in Grensmaasgebied (Cs)

Figuur 4.2: goudgroene-, zilvergroene- of bronsgroene natuurzones in en in de omgeving van het plangebied. Bron: Pol 2014

4.4 Analyse en toetsing effecten

De voorgenomen herinrichting van het plangebied geeft deels invulling aan de ambities van de goudgroene natuurzones. De gecombineerde uitvoering van het Grensmaasproject leidt tot een verbetering van de kwaliteit en samenhang van de goudgroene natuurzones op gebiedsniveau. De huidige bestemming van het plangebied betreft 'Natuur', 'Waterstaat - Stroomvoerend rivierbed' en 'Stroomvoerend regime'. Deze bestemmingen zullen niet wijzigen. Vanuit dit oogpunt zijn er voor deze NNN-gebieden geen belemmeringen en er is dan ook geen noodzaak voor een nadere procedure in de vorm van een 'nee, tenzij-toets'.

5 Conclusies

5.1 Flora- en faunawet

In het plangebied heeft een functie voor verschillende zwaarder beschermde soorten. Er zijn groeiplaatsen aanwezig van wilde marjolein, ruig klokje en veldsalie (tabel 2 soorten) aanwezig, de maasoever biedt geschikt leefgebied voor de rivierdonderpad (tabel 2 Ffwet) en de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger (tabel 3 Ffwet) foerageren in het gebied. Daarnaast heeft het plangebied (mogelijk) een beperkte functie als foerageergebied voor de bever (tabel 3), steenmarter (tabel 2) en categorie 1-4 vogelsoorten als buizerd, boomvalk, sperwer, roek en steenuil.

Met de voorgenomen herinrichting worden voor tabel 2 soorten wilde marjolein, ruig klokje en rivierdonderpad verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden. Er worden tienduizenden exemplaren van wilde marjolein en een enkel exemplaar van ruig klokje aangetast en het leefgebied van de rivierdonderpad wordt verstoord. Voor andere zwaarder beschermde soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied is overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora en faunawet niet aan de orde.

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Ffwet indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt kan worden conform een dergelijke gedragscode, geldt een ontheffingsplicht met lichte toets. Voor ruig klokje en rivierdonderpad kan naar verwachting gewerkt worden conform de gedragscode van de FODI, voor wilde marjolein wordt dit niet haalbaar geacht. Wilde marjolein is een vrij algemene soort in de regio en er is voldoende alternatief leefgebied voor de soort aanwezig in de omgeving van het plangebied. Met het nemen van passende maatregelen en gelet op de aard van de herinrichtingsplannen, zal geen sprake zijn van aantasting van de gunstige staat van instandhouding. Op basis hiervan wordt een ontheffing op voorhand verleenbaar geacht. Het bestemmingsplan is hiermee uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet.

5.2 Natuurbeschermingswet

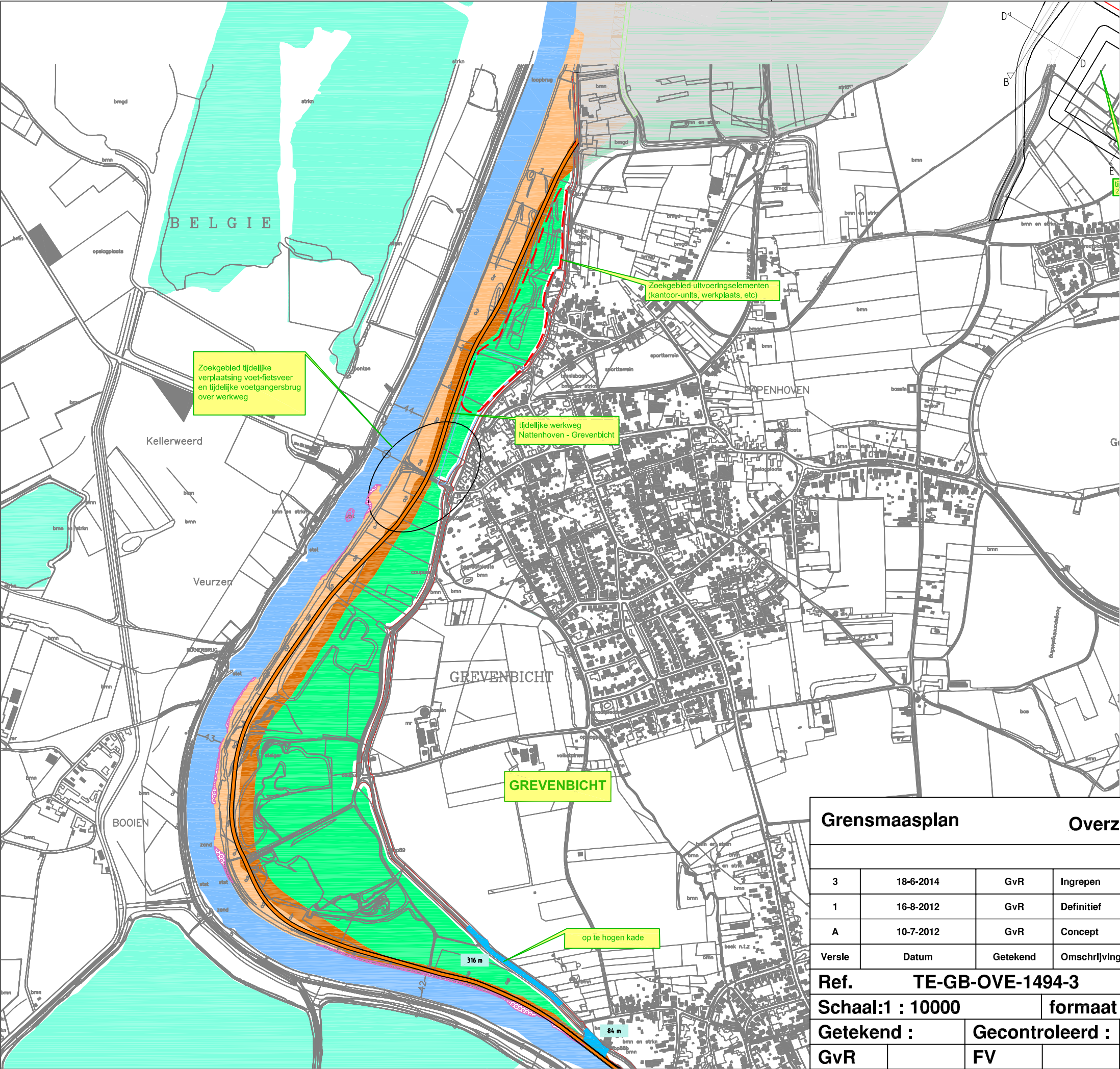
Het plangebied maakt deel uit van het Natura 2000-gebied 'Grensmaas'. Het Grensmaasproject geeft invulling aan de realisatie en doelstellingen van het Natura-2000 gebied. In dat licht is er geen noodzaak voor een verdere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het bestemmingsplan is hiermee uitvoerbaar in het licht van de Natuurbeschermingswet 1998.

5.3 Natuurbeleidskaders

Het plangebied ligt in de goudgroene natuurzone. De voorgenomen herinrichting van het plangebied geeft deels invulling aan de ambities van de goudgroene natuurzones. Deze huidige bestemmingen in de goudgroene zone zullen niet wijzigen. Vanuit dit oogpunt zijn er voor deze NNN-gebieden geen belemmeringen en er is dan ook geen noodzaak voor een nadere procedure in de vorm van een 'nee, tenzij-toets'. Het bestemmingsplan is hiermee uitvoerbaar in het licht van de provinciale natuurbeleidskaders.

Bijlage 1

Overzichtstekening herinrichting Grensmaasproject- locatie Grevenbicht

NAAM

locatiennaam

ingreep

omschrijving Ingreep met verwijzing naar bijbehorende detailtekening

dekgrondberging (natuur)

dekgrondberging (landbouw)

dekgrondberging onder rivierverruiming

dekgrondberging boven huidig maaiveld

dekgrondberging met drijvende verwerking

stroomgeulverbreding

weerdverlaging

onvergraven weerd

Maas

overlig water

overige delen Grensmaasproject

onvergraven grndelland of -oever

aanvulling dekgrond boven maaiveld

puntverontreiniging

aanpassing of aanleg kunstwerk

verdieping water t.b.v. drijvende verwerkingsinstallatie

zoekgebied uitvoeringselementen (kantoor-units, werkplaats, etc.)

te amoveren

bestaande kade

te amoveren verharde weg

aan te leggen openbare weg

te amoveren onverharde weg

tijdelijke werkweg

tijdelijke werkwegkruising

hoogwaterbrug

bestaande hoofdleiding

klei-bentonletscherm

aan te leggen oever- en/of bodemverdediging

tijdelijke waterloop

tijdelijke invaart

ecologische verbinding

definitief op te hogen kades

tijdelijk op te hogen kades

nieuw aan te leggen kades

tijdelijk op te hogen kades reeds uitgevoerd

59 m lengte definitief op te hogen kades

59 m lengte tijdelijk op te hogen kades

59 m lengte nieuw aan te leggen kades

70 m tijdelijk op te hogen kades reeds uldgevoerd

0 m

100 m

500 m

Grensmaasplan			Overzichtstekening		Grevenbicht	
3	18-6-2014	GvR	Ingrepn			
1	16-8-2012	GvR	Definitief			
A	10-7-2012	GvR	Concept			
Versle	Datum	Getekend	Omschrljvng			
Ref.			TE-GB-OVE-1494-3			
Schaal:1 : 10000		formaat A3 Versie 3				
Getekend :		Gecontroleerd :		Accoord :		
GvR		FV		RAK		
						